

Gerechtshof Amsterdam 22 oktober 2019, JA 2020, 18

Inhoudsindicatie

Werkgeversaansprakelijkheid, Zorgplicht openbare weg, Risicoaanvaarding

Samenvatting

Een Securitas-beveiligingsmedewerker in een auto parkeert 's nachts in de nabijheid van een andere geparkeerde auto, om daarvan het kenteken te noteren omdat hij de situatie niet pluis vindt. De inzittenden van deze auto mishandelen de medewerker. Voor de hieruit voortvloeiende (psychische) schade is de werkgever niet aansprakelijk, niet volgens art. 7:658 BW, noch volgens art. 7:611 BW of art. 6:162 BW, noch anderszins. Zo luidt het oordeel van zowel de deelgeschillenrechter als de tussentijds appelrechter in de bodemprocedure. Het hof ziet voor uitgebreide bewijslevering geen ruimte 'gezien de aard van de deelgeschilprocedure'. Het weegt mee dat de medewerker door bij Securitas in dienst te treden bepaalde aan het beroep van beveiligingsmedewerker verbonden risico's tot op zekere hoogte heeft aanvaard en dat iedereen die zich op de openbare weg begeeft enig risico loopt om slachtoffer te worden van agressief of onheus gedrag van derden.

Link naar uitspraak: [ECLI:NL:GHAMS:2019:3833](https://uitspraken.rechtspraak.nl?ident=NL:GHAMS:2019:3833)

Noot

1. De feitelijke ingrediënten van deze zaak liegen er niet om. Een beveiligingsmedewerker van Securitas wordt in de kleine uurtjes van dinsdag 21 april 2009 mishandeld door inzittenden van een grijze Ford, die zijn aandacht had getrokken omdat de waarschuwingslichten knipperden. Hij parkeerde zijn 'opvallende surveillanceauto' bij die auto en begon het kenteken te noteren. De inzittenden bleken van die aandacht niet gediend, stapten uit en mishandelden de Securitas-man. Naar verluidt van diens aangifte werd hij uit de auto getrokken, van achteren bij zijn keel gepakt en kreeg hij meerdere vuistslagen. Toen de situatie was bedaald, kon hij contact opnemen met 112 en met Securitas. Niet lang daarna arriveerden de politie en twee surveillanceauto's van Securitas. Erg veel meer vermeldt het arrest niet over de feiten. De verbalisant van de politie nam als 'omschrijving letsel' op: 'Aangever heeft drie rode krasjes in zijn nek. Deze zitten aan de rechter zijde.' De inzittenden van de Ford zouden zijn aangehouden en afgevoerd. Opmerkelijk is dat een hulpofficier van justitie aan het slachtoffer heeft bericht dat de zaak tegen de plegers was geseponneerd wegens onvoldoende wettig en overtuigend bewijs. Nog opmerkelijker viel die beslissing al op 21 april 2009, de dag van de mishandeling. Vanaf 19 april 2011 'tot heden' ontvangt het slachtoffer, verder: appellant, een WIA-uitkering naar 80-100% AO, terugvoerend op een ononderbroken psychisch ziek-zijn vanaf het incident in 2009. In maart 2014 heeft appellant Securitas aansprakelijk gesteld op grond van art. 7:658 BW en art. 7:611 BW.

2. Securitas heeft aansprakelijkheid betwist en in een deelgeschil het gelijk aan haar zijde gekregen. Jammer genoeg is de betreffende beschikking niet gepubliceerd. Het arrest vermeldt dat de kantonrechter 'kort samengevat' heeft overwogen dat Securitas voldaan had aan haar zorgplicht door appellant instructies te geven over hoe te handelen bij waarnemingen die niet binnen zijn opdracht liggen maar wel verdacht lijken. Als appellant die instructies zou hebben opgevolgd, was het incident waarop de vorderingen zijn gebaseerd niet voorgevallen. Aldus, volgens de parafraze van het hof, de kantonrechter.

LAUXTERMANNADVOCATEN

3. Na verkregen appelverlof in de bodemprocedure en de beoordeling van dertien tegen de beschikking aangevoerde grieven, heeft het hof de beschikking bekrachtigd. In 's hofs overwegingen valt allereerst op dat het hof gezien de aard van de deelgeschilprocedure geen ruimte zag voor nader onderzoek naar de precieze toedracht van het incident, hoewel appellants een op bepaalde punten van zijn politieverklaring afwijkende verklaring in het geding had gebracht en bewijs van zijn stellingen had aangeboden.

4. De gecursiveerde redengeving lijkt een juridische ontsparing. Het deelgeschil was immers al achter de rug en het is toch niet zo dat degene die een deelgeschil start, daardoor ook beperkt is in zijn recht op bewijslevering in het vervolgtraject. Als het hof het bewijs-issue louter zou hebben afgedaan op appellants tekortschieten in zijn stelplicht (en daar tenderen de overwegingen van het hof eveneens naar), zou in ieder geval een begrijpelijker motivering hebben voorgelegen.

5. Vervolgens kelderluikt het hof zich door de grieven, ter beoordeling van de vraag of Securitas haar zorgplicht al dan niet is nagekomen in het licht van de vooropstelling dat art. 7:658 BW niet beoogt een absolute waarborg te scheppen etc. De stelling van appellant dat zowel de noodknop van zijn portofoon als die van het surveillancevoertuig niet zouden hebben gewerkt, verwerpt het hof als onvoldoende onderbouwd, en: '(...) door het tijdsverloop is nader onderzoek daarnaar niet meer mogelijk.' Op meerdere plaatsen in het arrest krijgt appellant tegengeworpen dat zijn lange stilzitten, althans late aansprakelijkstelling (vlak voor de verjaring), voor zijn risico komt.

6. Opmerkelijk is ook 's hofs overweging dat aan het beroep van beveiligingsmedewerker nu eenmaal bepaalde risico's verbonden zijn, die appellant door bij Securitas in dienst te treden tot op zekere hoogte heeft aanvaard, en dat eenieder die zich op de openbare weg begeeft enig risico loopt om slachtoffer te worden van agressief of onheus gedrag van derden. Het hof vervolgt: 'Bovendien heeft appellant het gevaar in zekere zin zelf opgezocht door zijn surveillanceauto vlak bij de (andere) auto met de knipperende lichten tot stilstand te brengen, kennelijk zonder de portieren af te sluiten, om – naar zijn zeggen – het kenteken te noteren.' Dat zuinige 'naar zijn zeggen' illustreert een niet zo empathische ondertoon, die doorklinkt in de hele uitspraak en vermoedelijk ook in de bestreden beschikking die, in de parafrase van het hof, neerkwam op eigen schuld dikke bult.

7. Naar de redenen hiervoor is het gissen. Naar wat zich wel laat kennen, is dit een casus die ook best tot een ander oordeel had kunnen leiden. Kennelijk stond niet ter discussie dat er schade was geleden en evenmin, dat de schade was geleden in de uitoefening van de werkzaamheden en verband hield met typische beroepsrisico's. De overwegingen over de zorgplicht zijn dun en niet welwillend. Dat komt terug in de wijze waarop het bewijsaanbod van appellant was gepasseerd. Een alternatief scenario en vooral de stelling over niet werkende noodsystemen, zijn relevant voor een beoordeling van de zorgplicht. Enkel tijdsverloop is op zich geen reden om daar overheen te stappen, maar het hof meende blijkbaar anders.

8. Zonder meer opvallend, en naar mijn overtuiging dus onjuist, is daarbij de aan de deelgeschillenprocedure ontleende insnoering van bewijsmogelijkheden in hoger beroep. De praktijk hoede zich om hierop voort te bouwen. Dat geldt ook voor de opmerkelijke overwegingen over het zelf opzoeken van gevaar, risicoaanvaarding en wat een werknemer in de openbare ruimte aan agressie heeft te dulden. Het punt van risicoaanvaarding en wat dies meer zij, lijkt te hebben doorgewerkt in 's hofs oordeel over de zorgplicht, maar kan voor hetzelfde geld worden uitgelegd als een geslaagd beroep op eigen schuld. Het behoeft geen betoog dat dat niet spoort met art. 7:658 lid 2 BW. Voluit speculerend, lijkt appellant in deze zaak vooral te worden afgerekend op een twijfelachtige geloofwaardigheid.

mr. W.H. Bouman, advocaat bij Lauxtermann Advocaten